

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 238-1906)

Originalt emne

Redningshjem

Uddrag fra byrådsmødet den 4. april 1907 - side 2

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 238-1906)

Andragende fra Rednings- og Fødehjemmet "Bethesda" om, at Byraadet vil tilbagekalde sin ved Budgetbehandlingen tagne Beslutning om at inddrage den Hjemmet hidtil ydede Understøttelse af 300 Kr. aarlig.

Formanden formodede, at det sædvanlige Tilskud af 300 Kr. ved sidste Budgetbehandling blev nægtet, fordi man da kunde have Grund til at antage, at Børnene blev mindre godt behandlet, og at Hjemmet blev ledet i stærk indremissionsk Aand. Han havde imidlertid nu undersøgt Forholdene og fundet, at der aldeles ikke var Tale om, at Børnene led nogen som helst daarlig Behandling, hvad ogsaa fremgik af en Erklæring fra Dr. Nordentoft. Ikke heller kunde man paastaa, at Hjemmet i særlig Grad var indremissionsk, hvorimod det maatte indrømmes, at Hjemmet havde gjort og gjorde meget godt. Endvidere maatte det erindres, at en ikke ringe Del af "Bethesda"s Midler tilflød det fra Magdalenestifteisen ved København. Efter de nu foreliggende Oplysninger var der ingen Grund til at nægte at støtte Hjemmet, og han vilde finde det rigtigst, at det sædvanlige Beløb blev bevilget.

Mikael Johansen kunde slutte sig til Formandens Udtalelser, da han var overbevist om, at man havde gjort Hjemmet Uret, og da det var uden for al Tvivl, at Byen fik fuld Ækvivalent for Pengene. Hjemmet blev ledet særdeles human og godt, og alle, der havde været der, var tilfredse. Da en betydelig Del af de optagne Kvinder, ca. 30, havde været fra Aarhus, og da Formaålet i det hele taget var smukt, kunde han være tilbøjelig til at foreslaa, at man ikke

nøjedes med at yde 300 Kr., men forhøjede Bidraget til 500 Kr.

Sabroe maatte fastholde, at den Kritik, han ved Budgetbehandlingen havde øvet, hvilede paa Beretningen om "Betesda"s Virksomhed, og i den stod der, at man ofte var nødt til at fremhæve, at de Prygl, Børnene skulde have, burde de have inden det 2. Aar, ligesom Beretningen ogsaa flød over med religiøse Talemaader. Han havde imidlertid senere haft Besøg af Frk. Thora Esche, som havde meddelt, at det var hende og ikke Hjemmets Forstanderinde, der havde forfattet Beretningen. Frk. Esche havde endvidere indrømmet, at hun ikke fuldt ud kendte de Forhold, hun havde omtalt, og beklaget forskellige af de Udtryk, hun havde brugt.

Skønt man fik det Indtryk, at Frk. Esche gjorde et stort og opofrende Arbejde, maatte man dog finde det meget uheldigt, at Beretningen blev afgivet af en Kvinde, der ikke kendte Anstalten og selv erklærede sin Beretning for ukorrekt, og man maatte være meget varsom med at støtte "Betesda", da der ret hyppig fremkom Beklagelser fra Kvinderne over den udpræget indremissionske Aand, Anstalten blev ledet i. Men forhaabentlig vilde den nu fremkomne Kritik føre til, at Forholdene bedredes.

Lottrup havde stedse hørt "Betesda" omtalt som en særdeles velleddet Institution, og han vilde gerne gaa med til at støtte Hr. Johansens Forslag om at forhøje Bidraget til 500 Kr.

Simonsen maatte oplyse, at skønt det vel var Hr. Sabroe, der ved Budgetbehandlingen havde kritiseret "Betesda"s Virksomhed, saa forelaa der dog forud fra Budgetudvalget en enstemmig Indstilling om at nægte Bidraget.

Naar det nu blev fremhævet, at Frk. Esche, som havde afgivet Beretningen, ikke kendte de faktiske Forhold, saa maatte det dog erindres, at hun, der i Virkeligheden havde den øverste Ledelse, dog maatte præge Hjemmet og gøre sin Opfattelse gældende, og den Opfattelse var efter Beretningen alt andet end hyggelig. Ledelsen og Virksomheden var i høj Grad præget af Indre Mission, og der burde gøres alt for, at Ledelsen af den Slags Institutioner kom ind paa en mere human Bane, hvor al Propaganda i bestemt religiøs Retning var bandlyst.

Da man i Aar havde bevilget 1000 Kr. til et Fødehjem for ugifte fattige Kvinder, kunde man godt forsvare ikke vedblivende at støtte denne missionske Anstalt, da der derved var givet disse Kvinder fuld Ækvivalent for den Hjælp, de tidligere havde faaet fra "Betesda", og da det Antal Kvinder fra Aarhus, der var hjulpet af "Betesda", var meget ringe.

Han var forbavset over, at Højre i sin Tid gik med til at nægte Bidraget, da Højre og Missionen jo ret beset hørte sammen. Nu havde Højre vel faaet paa Hovedet, men det burde have betænkt, at det vilde blive Følgen.

Skulde det vise sig, at man ikke foreløbig kunde faa et Fødehjem indrettet, kunde man maaske akkordere med "Betesda" om Optagelse af fattige Kvinder, mod at disse blev sikret Fritagelse for indremissionsk Paavirken.

løvrigt vilde han finde det meget uheldigt, om man det ene Øjeblik nægtede et Tilskud og i det næste bad om Forladelse; en saadan Forretningsgang vilde være meget uheldig.

Nørgaard vilde indrømme, at Hr. Simonsen i Almindelighed havde Ret i, at det vilde være urigtigt at tage en afgjort Sag frem til ny Behandling, men denne Sags Afgørelse hvilede sikkert paa en Misforstaaelse, ligesom Hr. Simonsens Tale hvilede paa helt gale Forudsætninger, eftersom de 300 Kr. til "Betesda" var opført i de første Udkast til Budgettet, medens Ændringsforslaget om de 1000 Kr. til et Fødehjem først fremkom senere. Budgetudvalgets Mindretal havde ikke haft noget imod at fastholde Bevillingen af de 300 Kr., men Hr. Simonsen havde ganske vist stadig været der imod.

Hr. Simonsen vidste sikkert ikke Besked om Højres Forhold til Indre Mission, men derom skulde han ikke nærmere udtale sig. Imidlertid var han af den Anskuelse, at man skyldte Frk. Esche en Tak, for uden hendes Hjælp var "Betesda" sikkert for nogle Aar siden gaaet i Stykker.

Han kunde godt stemme for at bevilge de 300 Kr., ja ogsaa gaa med til 500 Kr., da Hjemmet gjorde et godt Arbejde.

Mikael Johansen mente ikke, Hr. Simonsen havde Beviser for, at "Betesda" lededes mindre godt, og det at Hjemmet lededes af Indre Mission var en daarlig Grund til at nægte Tilskudet. Skønt Beretningen maaske var noget uheldig, og det indrømmede Frk. Esche jo, saa var det sikkert aldeles utvivlsomt, at Hjemmet gjorde et stort og godt Arbejde.

Selvfølgelig havde Højre ikke "faaet paa Hovedet", fordi det havde været med til at nægte Bevillingen, men naar man havde taget fejl, var det ganske simpelt ens Pligt at gøre det godt igen, særlig hvor det som her drejede sig om at gøre vel imod fattige Kvinder og Børn.

Simonsen maatte fastholde, at hele Budgetudvalget kom med en enstemmig Indstilling om at nægte Bevillingen, og han vilde derfor finde det løjerligt nogle Maaneder efter at bevilge det dobbelte Beløb.

Sabroe fandt ingen Grund til at tale om noget stort Arbejde i Forbindelse med "Betesda". Indre Mission talte mange rige Medlemmer, og den burde derfor selv bære denne Institution. Naar Byen tidligere havde støttet "Betesda", var det vel, fordi man intet Fødehjem havde, men nu tog man jo i Grunden en Byrde fra "Betesda".

Den Dame, som ledede Hjemmet, var meget flink og vist ogsaa imod den usmagelige Propaganda, der blev drevet, og det var sikkert hendes Fortjeneste, at Forholdene nu var noget bedre end tidligere med Hensyn til de usmagelige Andagtsøvelser, hvor hellige Mandfolk her fra Byen formanede Hjemmets Kvinder til ikke at fejle mere.

Hvis Byen skulde støtte "Betesda", burde den ogsaa have Del i Tilsynet, men skønt dette var betonet overfor Frk. Esche, forelaa der intet Tilbud i den Retning, og Hjemmet ønskede altsaa ikke at give andre end Indre Missions Folk Del i Ledelsen.

Blandt Indre Mission var Børnertheden og Snerpetheden overfor Kvinder, der fødte udenfor Ægteskabet, meget stor, i Beretningen kaldtes disse Kvinder saaledes stadig for "faldne Kvinder"; ved at bruge saadanne Udtryk havde Frk. Esche skadet "Betesda" betydeligt, men forøvrigt maatte det siges, at ogsaa andre stillede sig paa samme Standpunkt overfor disse Kvinder, Plejehjemsforeningen havde saaledes nægtet at hjælpe ugifte Mødre.

Formanden vilde oplyse, at de bevilgede 1000 Kr. skulde anvendes i et noget andet Øjemed end "Betesda"s, idet dette Hjem gav Kvinderne Ophold 1 eller 2 Aar, hvorimod Hensigten med de 1000 Kr. kun var at hjælpe Kvinderne under selve Fødselen.

Det vilde sikkert være vel meget forlangt at faa Del i Ledelsen af "Betesda", da 300 Kr. var en meget ringe Del af de 9000 Kr., hvormed Hjemmets Regnskab balancerede.

Nørgaard mente, Hr. Simonsen huskede fejl med Hensyn til Budgetudvalgets Indstilling. De 300 Kr. var opført selv i 2. Udkast til Budgettet, men da flere ønskede Bevillingen slettet, havde man bøjet sig for at vise Imødekommenhed, skønt man gerne vilde have beholdt den.

Müller fandt ikke Forskellen paa Ledelsen af Hjemmet under den gamle Styrelse og under de naværende Forhold tilstrækkelig betonet. Under den gamle Ledelse var Hjemmet ved at gaa til Grunde, men "Magdalenehjemmet" havde bragt det paa Fode igen. Efter dette Hjems Aand og egentlig ikke efter indremissionske Anskuelser var det, at "Betesda" nu blev ledet, hvilket ogsaa fremgik deraf, at Hjemmet stadig var optaget, skønt det var en frivillig Sag, om Kvinderne vilde være der.

Han havde ikke stemt for, at de 300 Kr. bortfaldt, og kunde godt være med til at bevilge 500 Kr.

Jakob Jensen havde faaet det Indtryk af Frk. Esche, at Kritikken havde ramt. Frk. Esche var af den Mening, at Børn maatte have Smæk for at vænne dem til Renlighed, men han var af den Opfattelse, at man bedst lærte Børnene det ved at passe paa dem og holde dem rene. Dette var en af Grundene, hvorfor han ikke kunde være med til at støtte "Betesda". En anden Grund var, at Frk. Esche havde udtalt, endog med ikke ringe Patos, at Kvinderne maatte finde sig i at bede paa de forudbestemte Tider. Dette fandt han var meningsløst.

Da det var Budgetudvalget, som havde indstillet at nægte Bevillingen, vilde han foreslaa, at Sagen blev vist tilbage til dette Udvalg, for at at dette kunde forhandle med "Betesda" om, at Byen fik Del i Ledelsen.

Filtenborg havde ikke noget imod at drøfte Sagen med "Betesda"s Bestyrelse, men for Resten syntes han, at Sagen var uddebateret. Han havde som Udvalgsmedlem været med til at indstille, at man ydede de 300 Kr., da det var hans Anskuelse, at Hjemmet gjorde et smukt og humant Arbejde, og han kunde derfor godt være med til nu at bevilge de 300 Kr.

Simonsen vidste ikke, hvorledes det første Budgetudkast, hvori ganske rigtig de 300 Kr. stod opført, blev lavet, formodentlig var det et Aftryk af sidste Aars Budget, men han vilde minde Hr. Nørgaard om, at hele Udvalget havde ønsket Beretninger saavel fra "Betesda" som fra de andre Institutioner, der ønskede Støtte. At Hr. Nørgaard nu søgte at give det Udseende af, at der var blevet handlet, var ikke rigtigt, og han vilde spørge Hr. Nørgaard, hvad der var givet i Stedet. Iøvrigt glædede det ham, at Hr. Nørgaard dog indrømmede, at hele Udvalget til sidst havde indstillet at nægte Bevillingen.

Han kunde godt forstaa, at "Betesda" satte Kraft ind paa at faa de 300 Kr., ikke for Pengenes Skyld, men fordi det var et Magtspørgsmaal for Indre Mission, der havde følt sig ilde berørt ved den fremkomne Kritik og derfor satte alle Sejl til for at faa Oprejsning.

Til Hr. Müller vilde han sige, at Pigerne ikke saa helt frivillig opholdt sig paa "Betesda". Grunden til, at de blev der, var, at de var bundet af Kontrakter, der nærmest maatte betegnes som Slavekontrakter. Forholdet var, at Pigerne maatte give Afkald paa Børnene, maatte binde sig til at trælle paa Hjemmet et Aar, maatte møde til Andagtsøvelser og maatte give Afkald paa Alimentationsbidragene. Pigerne vilde sikkert løbe derfra, hvis Kontrakten ikke bandt dem. Dette vilde han kalde gement.

Formanden paatalte Udtrykket "gement".

Simonsen kunde godt rette Udtrykket, men fastholdt, at Pigerne sikkert ikke vilde blive i Hjemmet, hvis Opholdet var frivilligt.

Mikael Johansen syntes ikke, der var Grund til at lade Sagen gaa tilbage til Budgetudvalget, da der sikkert ikke kunde fremkomme noget nyt, men han maatte give Hr. Simonsen Ret i, at Nægtelsen var indstillet enstemmig af Budgetudvalget.

Han vilde endnu engang anbefale, at man støttede "Betesda", i alt Fald saalænge man intet Fødehjem selv ejede.

Nørgaard troede heller ikke, man kom videre ved at sende Sagen tilbage, og han beklagede, at Hr. Mikael Johansen ogsaa havde misforstaaet Indstillingen fra Budgetudvalget. Det var rigtigt, at første Udkast var aftrykt af det gamle Budget, men andet Udkast havde Udvalget forfattet, og deri var Summen til "Betesda" opført. Der var aldeles ikke handlet, men man havde stillet sig paa det Standpunkt, at man, da man var i Minoritet, hellere vilde resignere. Hr. Simonsen havde udtalt, at "vi gik ikke med", og saa vidste man jo paa Grund af Hr. Simonsens Partis Diciplin, at 11 vilde stemme imod.

Sabroe ansaa "Betesdas" Ledelse for god i al Almindelighed, idet den, der ledede Hjemmet, var bedre, end den egentlige Ledelse forlangte, men hvis "Betesda" vilde optræde humant og ikke øve religiøs Propaganda, kunde den jo ikke have noget imod, at Byen fik nogen Del i Ledelsen. Den Sum, Byen ydede, var lige saa stor som den, samtlige Tilhængere af Indre Mission her i Byen gav, saa af den Grund kunde man nok forlange at faa Del i Styrelsen. Det vilde derfor være rigtigst at sende Sagen tilbage til Udvalget, hvad vist ogsaa var Hr. Filtenborgs Mening, muligvis lykkedes det saa at finde en Løsning.

Jakob Jensen indrømmede, at hans Parti var veldisciplineret. Naar man frivillig traadte ind i et Parti, var det Pligt at følge Partiet. Paa "Betesda" var Forholdet noget anderledes, idet Talen her var om Kvinder, der i Nødstilstand blev tvunget til at deltage og finde sig i meget, de sikkert ikke sympatiserede med.

Hvis det ikke blev vedtaget at sende Sagen tilbage til Udvalget, vilde han subsidiært som Ordfører' for 1/4 af Raadet forlange, at Sagen udsattes.

Nørgaard syntes vedblivende ikke, der var Grund til at sende Sagen til Udvalget, men naar der ønskedes Udsættelse, maatte man bøje sig.

Han ønskede at gøre opmærksom paa, at de smaa Bidrag fra Indre Missions Tilhængere netop tydede paa, at Betesda intet havde med Missionen at gøre, og endvidere ønskede han at spørge Hr. Sabroe, om Hr. Sabroe ikke huskede fejl ved at udtale, at Plejehjemsforeningen nægtede at understøtte ugifte Mødre.

Sabroe havde ment Stefansforeningen.

Sagen blev derefter udsat til næste Møde.

